

**DAVOR
BOŠNJAKOVIĆ**
Na čelu je
Belja koje s
Agrokorovim
investicijama
vuče baranjsko
gospodarstvo
Foto: Dražen Lapić

POSLOVNA SCENA

OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

Agrokorovo Belje predvodi baranjsko gospodarstvo

Dok je županijska politička scena zasad nestabilna, poslovna scena u čvrstim je rukama Belja. Osim poljoprivrede, koja je previše osnovna, a premalo prerađivačka, u ovoj su regiji važna dva industrijske središta – Belišće i Donji Miholjac

Nepregledna polja i vinogradi rastežu se od Našica, Đakova i Osijek do Donjega Miholjca, Valpova, Belišća, Belog Manastira i Erduta te drugih naselja Osječko-baranjske županije sa sjedištem u Osijeku. Županija je osnovana 1993., u vrijeme kad je dio nje bio okupiran i tek je 1997. mirnom reintegracijom hrvatskoga Podunavlja vraćen u hrvatski ustavnopravni poredak; dio tog područja još je i danas miniran. Unatoč tomu Osječko-baranjska županija nije na popisu pet najsiriomašnijih hrvatskih županija iako graniči s čak četiri takve. Prema naseljenosti treća je u Hrvatskoj, iza Zagreba i Splitsko-dalmatinske županije, i ima velik gospodarski potencijal za razvoj poljoprivrede, prehrambene i prerađivačke industrije. Zanimljiva je i turistički, posebno je poznata po Parku prirode Kopačkom ritu te vinskim cestama i vinogorjima.

Osječko-baranjskom županijom vlada župan **Vladimir Šišljagić**, nedavno bivši član HDSSB-a, stranke trenutačno podijeljene u dvije protivničke skupine.

Prije dvije godine, nakon mnogih godina pada, dogodili su se mali pozitivni pomaci u gospodarstvu, što se nastavilo i prošle godine. Međutim, županija prepoznatljiva prema prehrambenoj industriji nema potreban obujam prerade voća, povrća, mlijeka, mesa i jaja, čija je najveća proizvođačica, zbog čega je postala sirovinaska baza za proizvode koji se prerađuju negdje drugdje.

Belje smanjilo gubitak I dok je politička scena zasad nestabilna, poslovna scena u čvrstim je rukama Agrokoru jer njome dominira Belje iz Darde, prehrambena industrija koja je od 2005. u sastavu najvećega hrvatskog koncerna. Prošle godine tvrtka je imala prihod veći od 1,6 milijardi i u njoj domaći poslodavac zapošljava čak 1590 ljudi.

Davor Bošnjaković, direktor Belja, ističe da je tvrtka u prvih šest mjeseci ove godine završila sa 735 milijuna kuna ukupnih prihoda i smanjenjem rashoda od 46 milijuna kuna. Gubitak je smanjen rastom prodaje ključnih proizvoda na domaćem i izvoznim tržištima, optimizacijom troškova, povećanjem prinosa ratarskih kultura te Agrokorovom dokapitalizacijom. Čak više od 60 posto prihoda dolazi iz ratarstva, stočarstva i proizvodnje stočne hrane.

– Belje je poljoprivredna tvrtka koja od vlastitih sirovina proizvodi domaće prehrambene proizvode: svježi krem sir ABC i tradicionalne suhomesnate proizvode kakav je baranjski kulen. Također, proizvodimo vino

isključivo od grožđa sa 650 hektara vlastitih nasada vinograda. Otkako je Agrokor ušao u Belje, u tvrtku je uloženo više od dvije milijarde kuna, i to u sve dijelove poslovanja, od uređenja ratarskih površina i kupnje suvremene poljoprivredne mehanizacije, uređenja kanalske mreže i gradnje farmi do kupnje novih proizvodnih linija i gradnju najsuvremenije vinarije u regiji – kaže Bošnjaković.

Prošle godine završena je investicija od 220 milijuna kuna u poljoprivredni kompleks Mitrovac u kojemu je farma muznih krava od 2000 grla, bioplini pogon snage od 2 MW i staklenik za proizvodnju rajčice površine od 4,5 hektara. Sir ABC Belje izvozi u više od dvadeset zemalja na četiri kontinenta, a velike potencijale vidi i u otvaranju tržišta Azije i sjeverne Afrike.

Izlazak iz teškoća Druga i treća tvrtka po veličini u Županiji u stranom su vlasništvu. Obje su u Belišću – Harburg-Freudenberger Belišće i DS Smith Belišće. DS Smith, vodeći europski proizvođač ambalaže, uključujući papir i valoviti karton, preuzeo je tvrtku od

Duropacka. Harburg-Freudenberger Belišće proizvodi hidraulične preše i automobilske gume te je u stopototnome njemačkom vlasništvu Grupe Harburg-Freudenberger koja posluje u sklopu Grupe Possehl iz Lübecka. Navodno je svaka druga automobilska guma na svijetu napravljena na njihovim strojevima.

Našička Nexe grupa **Ivana Ergovića** među većim je gubitnicima s prevelikim ambicijama u kombinaciji s recesijom koja je najviše pogodila građevinski sektor. Kad je počeo pad, Ergović se izborio za čelno mjesto u HUP-u, ali ni to nije pomoglo. Gubici su se gomilali i tvrtka je završila u predstečaju. Ipak, naziv Nexe ostao je rukometnom klubu. Grupa danas radi sa znatno manjim приходima, ali Našiceciment, najveća tvrtka članica koja je također bila u predstečaju, posluje pozitivno. S kapacitetom od milijun tona druga je po veličini tvornica cementa u Hrvatskoj. Prošlu godinu završila je s gubitkom od 41 milijuna kuna. **Oto Ostović**, predsjednik Uprave Našicecimenta, tvrdi da su izvršene sve obveze i reprogramirani krediti te se provode mjere operativnog i financijskog restrukturiranja poslovanja. – Danas izvozimo 60 posto proizvodnje, što je petpostotno povećanje izvoza u odnosu na 2015. Povećanje udjela izvoza u ukupnoj prodaji, a zbog snažna pada hrvatskog tržišta cementa, jedino je otvaralo mogućnosti za rast. Potkraj rujna počela je isporuka cementa željeznicom iz tvornice zahvaljujući gradnji industrijskoga kolosijeka, što nam je dodatna konkurentna prednost – veli Ostović.

Osatina grupa iz Semeljaca u vlasništvu **Mirka Ervačića** među većim je proizvođačima na istoku Hrvatske. Počela je kao poljoprivredna zadruga i bavi se, među ostalim, ratarstvom, proizvodnjom mesa,

GLAVNI AKTERI

ZORAN URANJEK

HARBURG-FREUDENBERGER BELIŠĆE

U vlasništvu istoimene njemačke tvrtke u sklopu Grupe Possehl iz Lübecka. Proizvodi hidraulične preše i automobilske gume.

ANA SOLDO

DS SMITH

Tvrtku Duropack Belišće preuzeo je vodeći europski proizvođač ambalaže, uključujući papir i valoviti karton.

IVAN ERGOVIĆ

NEXE GRUPA

Ambiciozni poduzetnik padom građevinskog sektora završio je u gubicima i predstečaju, danas radi sa znatno manjim приходima.

ZVONKO POPOVIĆ

KANAAN

Najveći proizvođač čipsa u Hrvatskoj zbog dampinških cijena konkurenata pokreće proizvodnju čipsa od povrća za zapadno tržište.

MIRKO ERVAČIĆ

OSATINA GRUPA

Počela je kao poljoprivredna zadruga, sada je među najvećim proizvođačima na istoku Hrvatske. Proizvodi i struju.

ULAGANJA
Agrokor je u Belje uložio više od dvije milijarde kuna – u ratarske površine i suvremenu mehanizaciju, gradnju farmi, kupnju novih proizvodnih linija i gradnju najsuvremenije vinarije u regiji

GLAVNI AKTERI

DENIS MATIJEVIĆ
AGROFRUCTUS

Regionalni lider u poslovanju svježim i pre-rađenim voćem i povrćem. Više od trećine prihoda ostvaruje izvozom.

MILAN VRDOLJAK
RICARDO

Četiri milijuna eura ove je godine Ricardo uložio u nabavu novih vozila za transport, uskoro slijede nova ulaganja.

MATO RAVLIĆ
STRIZIVOJNA-HRAST

Jedan od većih poslodavaca u Županiji, ova drvoprerađivačka tvrtka zapošljava oko 460 radnika.

JOSIP BIČVIĆ
TVORNICA ULJA ČEPIN

Unatoč neznatnom padu prihoda ulaganjem od 155 milijuna kuna tvornica postaje jedna od najmodernijih uljara u Europi.

► povrća i mlijeka, prodajom sjemena i gnojiva; od bioplinu pak proizvodi električnu energiju. Unatoč neznatnom lanjskom padu prihoda, prije svega prouzročenim povećanjem skladišnog kapaciteta i većim prijelaznim zalihama na kraju godine, Tvornica ulja Čepin lani je poboljšala rezultate poslovanja. Najveći hrvatski prerađivač zrna uljarica prošle je godine uprihodio 274,4 milijuna kuna, što je otprilike 12 milijuna kuna manje nego u 2014., ali zato je EBITDA zbog

veće zaposlenosti i racionalizacije troškova bila 29,9 milijuna u 2015. te je za oko 8,4 milijuna viša nego godinu prije. Žito grupa **Marka Pipunića** 2013. preuzela je uljaru i od tada njezino poslovanje raste. Predsjednik Uprave **Josip Bičvić** kaže da je ulaganje od 155 milijuna kuna započeto prošle godine i dovršeno ove dovodi na razinu najsuvremenijih u Europi. Investicije će također povećati smještaj sirovine i gotovih proizvoda te omogućiti preradu od 150.000 tona uljarica. To će promijeniti status Hrvatske iz ponajprije sirovinke baze za uljarice u izvoznika gotovog proizvoda, ulja. Ove godine uljara je povećala ugovorene površine pod suncokretom i uljanom repicom za gotovo 50 posto.

SWOT ANALIZA

SNAGA

- poljoprivredna i prehrambena industrija
- prometni i zemljopisni položaj
- očuvana prirodna bogatstva pogodna za proizvodnju hrane i energije

SLABOSTI

- minirane površine
- neiskorištenost prirodnih bogatstava
- nekonkurentnost i propadanje sela
- odlazak obrazovane radne snage

PRILIKE

- povećanje proizvodnje ekološke hrane
- jačanje tradicijskih djelatnosti
- izvoz
- turizam

PRIJETNJE

- premalo ulaganja u proizvodnju
- moguće onečišćenje zbog neprihvatljiva utjecaja na okoliš i povećavanja prometa

Najveći prijevoznik Ricardo iz Darde bavi se transportom, skladištenjem, distribucijom, najveći je hrvatski kamionski prijevoznik, među najvećima u Županiji. Prihod mu godinama raste. Ove godine ima prihod veći za šest posto, a i broj zaposlenih povećao se za više od osam posto. **Milan Vrdoljak**, predsjednik Uprave, ističe da je povećanje prihoda rezultat ulaganja u dugotrajnu imovinu, potpisivanja novih izravnih ugovora s renomiranim tvrtkama te jačeg izlaska na međunarodno tržište. – Tijekom 2016. nabavili smo 30 novih kamiona s prikolicama. Investicijom od četiri milijuna eura transportna flota povećana je na 280 prijevoznih

KANAAN

NAJVEĆI HRVATSKI PROIZVOĐAČ SLANIH GRICKALICA

MARKICA STANUŠIĆ

ANCONA

Do 2020. cilj je prihod od 75 milijuna kuna, izvoz od 85 posto i 150 zaposlenih. Jedini je problem da tvrtka to i ostvari nedostatak kadrova.

ATILA BORBAŠ

BOR-PLASTIKA

Proizvodi uređaje za pročišćavanje otpadnih voda i zraka, gradit će dva nova pogona te namjerava postati najveća grupacija u regiji.

jedinica. U završnoj su fazi pripreme za ulaganja u modernizaciju i proširenje kapaciteta, a početak gradnje planiramo iduće godine – kaže Vrdoljak.

Velikim poslodavcima u ovoj županiji pripada i tvrtka Strizivojna-Hrast **Mate Ravlića** koja proizvodi hrastov parket. Izvozom ostvaruje 90 posto prihoda i zapošljava oko 460 radnika.

Među onima koji ciljaju na vrh poslovne županijske scene jest i Ancona grupa iz Đakova. Proizvodi namještaj, bavi se serijskom proizvodnjom kuhinja i opremanjem objekata u turizmu, studentskih objekata i domova za stare i nemoćne. Tvrtka **Markice Stanušića** lani je imala prihod veći od 40 milijuna kuna i više od 60 posto proizvodnje izvozi na zapadnoeuropsko tržište. Do kraja godine otvorit će tri predstavništva, i to u Njemačkoj, Švedskoj i Danskoj.

Namještaj za SAD Prihod je ove godine porastao za 10 posto, broj zaposlenih povećan je sa 95 na 105, a od ožujka do lipnja zapošljava još 30 sezona. Cilj je da do 2020. prihod bude 75 milijuna kuna, izvoz 85 posto i da imamo 150 stalno zaposlenih, kaže Stanušić. Njegova tvrtka uskoro će potpisati četverogodišnji ugovor za opremanje hotelskog lanca u SAD-u, od sedam do deset hotela na godinu, a Anconinih 550 kuhinja od ove je godine i u stambenom naselju u En-

gleskoj. Fondovi Europske unije pomoći će gradnji nove tvornice vrijedne oko 11 milijuna kuna, što će povećati proizvodni kapacitet; uvedena je i nova linija obrade masiva te su otvorena radna mjesta. Stanušić, međutim, ističe problem kadrova, zbog čega je tvrtka pokrenula inicijativu da se ponovno obrazuju tri deficitarna zanimanja: stolar, mehanotničar i lakirer.

AgroFructus grupa iz Donjeg Miholjca lider je na regionalnom tržištu svježeg i prerađenog voća i povrća. **Denis Matijević**, predsjednik Uprave, ističe da na izvoz otpada više od trećina prihoda te grupe koja zapošljava otprilike 550 radnika, a u sezoni ima i do 800 zaposlenih. Na godinu otkupljuje više od 120.000 tona voća i povrća i lani je imala konsolidirani promet od 600 milijuna kuna. Rast prihoda stalan je posljednjih godina, od pet do deset posto. Osim u državama bivše države voće i povrće prodaje u Europi i Rusiji.

Limex iz Donjeg Miholjca, nekad veliki proizvođač bicikala, prošao je kalvariju. Vlasnik **Josip Šelej** dobro se snalazio u proizvodnji, ali ne i u financijama. Podijelio je tvrtku na tri dijela, nakon čega su ostali neki dugovi i pravosudni postupci, a tvrtke su nestajale sa scene. Preživio je samo današnji Altrad Limex koji je završio u vlasništvu francuskog Altrada i danas je najveći europski proizvođač miješalica i kolica. Od rujna prošle godine do kraja kolovoza ove ostvario je prihode veće

VINO BARANJA, ĐAKOVO, ERDUT I FERİČANCI

Sve prolazi, samo vinogorje Osječko-baranjske županije živi vječno. Vinovu lozu prije dvije su tisuće godina ondje uzgajali Rimljani pa plemići, biskupi, cisterciti i franjevci koji su ostavili vrijedna zdanja i znanja te baranjsko, đakovačko, erdutsko i feričanačko vinogorje. Baranjsko grožđe, jedno

od najkvalitetnijih u Hrvatskoj, završava u Agrokrovim Vinima Belja graševini, chardonnayu ili cabernet sauvignonu. Za razvoj đakovačkog vinogorja s tramicem, graševinom, chardonnayem i misnim vinom istoimene tvrtke Đakovačko-osječke nadbiskupije najzaslužniji je biskup **Strossmayer**. Danas su tamošnje vinarije suvremene i proizvode

vrhunsko i arhivsko vino. Erdutski vinogradi poznati su po chardonnayu, graševini i tramincu. Većinski vlasnik **Josip Pavić** namjerava do 2019. u razvoj premium brenda uložiti tri milijuna eura. Feravino iz Feričanaca, znano po frankovki, rajnskom rizlingu, graševini i pinotu bijelom, nakon više vlasničkih promjena sad posluje u sklopu tvrtke Osilovac.

Primorsko-goranski župan Zlatko Komadina o poreznoj reformi

Ministar **Zdravko Marić** predstavio je prijedlog porezne reforme koja bi se počela provoditi od siječnja 2017. Dok nekima reforma ide na ruku, poput zaposlenika s visokim primanjima, umirovljenika kojima će se porezno opterećenje smanjiti za 50 posto, poduzetnika kojima se smanjuje stopa poreza na dobit s 20 na 18 posto, neki ovu reformu nisu dočekali raširenih ruku. Među njima su svakako ugostitelji kojima stopa PDV-a raste s 13 na 25 posto, duhanska industrija kojoj će trošarine do kraja 2017. rasti dva puta, građevinski sektor jer se ukida oslobođanje od plaćanja poreza na promet nekretnina za prvu nekretninu i drugi. Jedinice lokalne i regionalne samouprave također su u skupini nezadovoljnih, a razloge je objasnio primorsko-goranski župan i prvi predsjednik Hrvatske zajednice županija **Zlatko Komadina**.

– Reforma je dobra za građane, gospodarstvo i državni proračun, ali nije dobra za općine, gradove i županije. Upravo će gradovi, općine i županije ovom reformom najviše izgubiti te će zbog toga morati posegnuti za poskupljenjem komunalnih davanja, vrtića i dr. da bi mogli održati zadanu komunalnu i društvenu potrošnju. Iako je ministar najavio da će se gubitak jedinica lokalne i regionalne samouprave kompenzirati, župan je naglasio: 'Dosađ je bila praksa da najprije slijedi uzimanje, a onda ćemo vidjeti hoće li biti davanja. Izračune ćemo imati tek kad reforma počne. Drugim riječima, u 2017. sve općine, gradovi i županije bit će potpomognuta područja jer ćemo dobivati subvencije izravno iz državnog proračuna – rekao je Komadina. ■

DESET NAJVEĆIH OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

	TVRTKA	PRIHOD		DOBIT		BROJ ZAPOSLENIH	
		2015. (mil. kn)	promjena	2015. (mil. kn)	promjena	2015.	promjena
1.	BELJE d.d. , Darda	1667,20	-14,61%	-62,51	**	1332	-7,31%
2.	HARBURG-FREUDENBERGER BELIŠĆE d.o.o. , Belišće	776,48	26,31%	35,45	95,68%	646	5,21%
3.	DUROPACK BELIŠĆE d.o.o. , Belišće	480,67	-11,77%	48,24	-9,63%	369	-4,65%
4.	NAŠICECEMENT d.d. , Našice	447,46	12,59%	10,49	177,99%	281	2,93%
5.	OSATINA GRUPA d.o.o. , Semeljci	324,90	3,31%	9,11	145,58%	264	-2,94%
6.	TVORNICA ULJA ČEPIN d.d. , Čepin	274,41	-4,21%	13,84	771,89%	128	-9,22%
7.	AGROFRUCTUS d.o.o. , Donji Miholjac	267,28	-0,28%	0,05	-88,08%	131	35,05%
8.	RICARDO d.o.o. , Darda	209,10	14,57%	16,92	5,67%	295	26,61%
9.	KRNJAK d.o.o. , Donji Miholjac	163,43	38,17%	0,36	246,34%	119	8,18%
10.	FERMOPROMET d.o.o. , Jagodnjak	155,17	-15,78%	7,65	47,42%	63	0,00%

* na rang-listi nema tvrtki sa sjedištem u Osijeku, objavili smo ih prošloga tjedna u sklopu osječke poslovne scene ** smanjen gubitak

Izvor: **Bisnode**

➔ od 110 milijuna kuna, istaknuo je direktor **Josip Markovac**. To je tri posto više u odnosu na godinu prije, a EBIT je 9,8 milijuna i povećan je sa šest na devet posto, što je financijski najbolji rezultat u proteklih šest godina. Ove je godine isplatio kredit vlasniku. – Godinu završavamo bez kredita, a 91 posto prihoda ostvareno je u 26 država. No godina je ipak bila izrazito složena i nepredvidljiva, što je prije svega prouzročeno krizom u Ukrajini i Rusiji. U iduće tri godine trebali bismo razviti novi proizvod s kojim bismo više povećali prodaju i broj zaposlenih – smatra Markovac. I on se žali na nedostatak kvalificirane radne snage i ističe nova ulaganja.

Ekološka proizvodnja hrane Treća donjomiholjačka tvrtka, Kanaan, nije imala limeksovske probleme, ali vlasnik najvećega hrvatskog proizvođača čipsa **Zvonko Popović** žali se na dampinške cijene konkurenata. Zbog toga pokreće proizvodnju čipsa od povrća za izvoz. Unatoč teškoćama Kannan će ove godine imati prihod 15 posto veći nego lani, zaposlio je pet novih radnika, a kupio je i nešto zemlje. Bor-plastika iz Kneževih Vinograda bavi se proizvodnjom uređaja za pročišćava-

vanje otpadnih voda i zraka te želi postati najveća grupacija u regiji. Prošla godina bila je izrazito dobra, s prihodom do 18,6 milijuna kuna zbog nekoliko projekata koji su stigli u isto vrijeme. U devet mjeseci ove godine uprihodilo se 9,2 milijuna kuna. BP Group posluje u BiH, Crnoj Gori, Srbiji, Mađarskoj, na Novom Zelandu, a preko partnera i u Sloveniji, Makedoniji, na Kosovu. **Atila Borbaš**, direktor tvrtke, planira sagraditi dva nova proizvodna pogona.

Osječko-baranjska županija posljednjih je sedam godina u razvoj malog i srednjeg poduzetništva uložila više od 46 milijuna kuna. Osnovano je i sedam poduzetničkih centara te tri inkubatora. Budućnost također vidi u povoljnome prometno-zemljopisnom položaju, 212.095 hektara poljoprivrednih površina te privlačenju stranih ulagača u ekološku proizvodnju hrane. Razvoj može donijeti i 14.000 obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, a veliko rasterećenje bit će kraj razminiranja 2019. Naime, minirano je još 62,7 četvornih kilometara. Od toga je 94 posto šumskih površina i 5,37 posto poljoprivrednih. Nakon razminiranja sva bi se područja mogla početi normalno gospodarski razvijati. □

U SLJEDEĆEM BROJU:

Poslovna scena
Vukovarsko-srijemske županije

U inspekciju osječko-baranjske poslovne scene Liderova novinarska ekipa otišla je Hyundai Elantom.

Za sve kupce novih Hyundaijevih vozila vrijedi pet godina trostrukog jamstva bez ograničenja kilometraže.

POWERED BY
HYUNDAI

Sandra Đurđević,

direktorica hotela Osijek:

Generator smo kongresnog turizma u regiji

Zahvaljujući smještaju u središtu grada i tehnološkoj opremljenosti za kongrese i konferencije uspjeli smo povećati broj gostiju i produljiti sezonu

razgovarala **KATA PRANIĆ**

kata.pranic@lider.media

Najbrojniji gosti hotela Osijek su iz poslovnog sektora, a u tom najvećem osječkom, ali i slavonskom hotelu, moguće je istodobno održavati konferencije i simpozije u pet zasebnih, tehnički i tehnološki najmodernije opremljenih konferencijskih dvorana. Hotel je smješten u središtu grada na obali Drave tako da gosti imaju i izravni pristup šetnici uz rijeku. Gastronomija je vrhunska kao i turistički programi kojima je upotpunjena hotelska ponuda.

• Kakva je pozicija hotela Osijek u ponudi grada i regije?

– Riječ je o najvažnijem hotelu u cijeloj regiji. S obzirom na to da ovo nije primarno turistička destinacija u koju organizirano stižu velike grupe gostiju s namjerom duljeg boravka, imati tijekom cijele godine na raspolaganju luksuzan smještaj u 140 soba i sedam apartmana s kompletnom pansionom logistikom temeljni je element urbaniteta Osijeka kao regionalnog centra. Hotel se s vremenom pozicionirao kao nezamjenjiv smještajni i ugostiteljski punkt u različitim sektorima. Najprepoznatljiviji smo kao uspješni domaćini različitih poslovnih i strukovnih kongresa i konferencija. Zapravo, nije pretjerano reći da je hotel Osijek generator kongresnog turizma u regiji, a zahvaljujući našoj smještajnoj bazi i tehnološkoj opremljenosti za takve skupove uspjeli smo povećati broj gostiju i produljiti sezonu. Naravno, naši gosti iz tog segmenta zainteresirani su i za kompletnu ponudu turi-

stičkih sadržaja u Osijeku, u okolici, pa čak i u ostalim gradovima regije. S druge strane, organizatori velikih događaja u Osijeku redovito se koriste našim domaćinstvom i s povjerenjem nam prepuštaju brigu o gastronomskim i konferencijskim potrebama svojih gostiju.

• Kakva je struktura gostiju?

– Podjednak je broj domaćih i stranih gostiju. Među njima je oko 15 posto klasičnih turista, sve ostalo su gosti s poslovnim razlozima dolaska, u koje uključujemo i goste sportskih događaja. Takva je struktura izravan rezultat poslovnog modela koji smo razvili neprestano dopunjavajući potencijale svoje ponude u sektoru kongresnog turizma. Naravno, poslovnjaci znatan dio svoga slobodnog vremena istražuju grad i okolice, pa efekte njihovih posjeta također treba promatrati i u kontekstu klasične turističke potrošnje.

• Je li iskorišten potencijal hotelskih konferencijskih dvorana?

– Naša je kongresna ponuda organizirana na površini od oko 480 metara četvornih, gdje se može udobno smjestiti do 450 sudionika. Veliku je dvoranu moguće polivalentno pregrađivati u više različitih modularnih postava koji su međusobno vizualno i zvučno izolirani, pa nije rijetkost da se u svakoj od njih istovremeno događaju različita privatna i poslovna okupljanja. Maksimalno možemo osigurati pet manjih konferencijskih dvorana s potpuno zaokruženom ponudom tehničkih sustava i s ugostiteljskom ponudom koja tiho i nenametljivo prati organizaciju. Kod nas se, zapravo, vrlo često traži dvorana više, a uslugom su redovito zadovoljni i organizatori i njihovi gosti.

• Što goste zanima u kontinentalnom turizmu?

– Imamo vrlo snažnu suradnju s turističkim agencijama kad je u pitanju kongresna, ali i klasična odmorišna ponuda. Interesi gostiju različiti su. No uvijek su unutar kontura očekivanih sadržaja koje ova regija može ponuditi. Odnosno, to su često i sekundarni razlozi dolaska poslovnih gostiju - još uvijek nedirnuta priroda koju je moguće naslutiti već kroz prozore hotelskih soba okrenutih sjeveru, taj nekakav odmak od gradskih gužvi i mir koji je još uvijek moguće pronaći u obližnjoj Baranji. U posljednje vrijeme intenziviran je i interes za ponudom organiziranom na trasama lokalnih vinskih cesta, gdje vinari i podrumari nude autohtone okuse i priče na lokacijama tek desetak kilometara udaljenima od hotela. Nadalje, kontinuirano raste i interes za ponudom dobro organiziranih posjeta Vukovaru, koje uključuju autentične prikaze odnosa snaga tijekom bitki iz Domovinskog rata, ali i kompletnu historiografiju grada.

• Koliko su nove tehnologije promijenile komunikaciju s gostima?

– Najveća prednost za goste je olakšan pristup svim informacijama, ali i mogućnost da svoje vlastite, brzo producirane sadržaje još brže dijele, sugeriraju i komentiraju. U našem su poslu nove komunikacijske tehnologije posljednjih godina potpuno redefinirale pozicije svih uključenih dionika. Gosti su naprosto dobro informirani, točno znaju što žele i potrebna im je sve kvalitetnija logistika kako bi oplemenili iskustvo koje su si odlučili priuštiti. Neprestano usavršavamo upravo tu logistiku. ■

Osječko-baranjska županija

POLJOPRIVREDNI PREOKRET OD SIROVINSKE BAZE DO JAKE PRERAĐIVAČKE INDUSTRIJE

Zbog iznimne vrijednosti gotovo 200.000 hektara oranica i još 10-ak tisuća hektara voćnjaka, vinograda, pašnjaka i livada, Osječko-baranjska županija svoj život većim dijelom pokušava crpiti iz tih poljoprivrednih, prehrambenih i prerađivačkih resursa. Naravno, priče da su potencijali Slavonije i Baranje takvi da mogu prehraniti pola Europe ipak su samo zgodna i nerealna izreka jer poljoprivreda nije samo 'baciti zrno na plodnu zemlju', nego zahtijeva primjerenu obradu tla, kvalitetno sjeme, njegovanje i zaštitu biljke, preradu i osobito trženje. Ovoj djelatnosti stoga se u Osječko-baranjskoj županiji s razine županijske uprave pokušava pristupiti realno te stvarati okvirne uvjete za razvoj, pomagati i poticati nove projekte, svjesni da zemljištem i tvornicama ne raspolažu ni lokalna ni regionalna samouprava, već njihovi vlasnici. Osim toga, rješenja za ukupni oporavak traže se i u drugim djelatnostima; osobito u raznim aspektima ruralnog razvoja, energetici, turizmu i IT-u.

Bez kreditnog zaduženja Sudeći prema najnovijim financijskim pokazateljima, u tome se i uspijeva. Nakon pet godina negativnih financijskih rezultata, već drugu godinu imaju pozitivan predznak, ne velik, ali znakovit. Ukupni prihodi u 2015. porasli su 2,2 posto u odnosu na prijašnju godinu, a broj zaposlenih povećan je 1,9 posto. Istina, ostvarena dobit manja je 32,9 posto, ali je smanjen i gubitak za 37,1 posto, pa konsolidirani financijski rezultat iznosi po-

Provodi se plan prema kojem bi Županija postala najveći proizvođač voća, povrća, mlijeka, mesa i jaja, očuvala radna mjesta i tako zadržala ljude u domovima umjesto da se masovno iseljavaju u inozemstvo

zitivnih 53 milijuna kuna. Izvoz također ponovno raste te je ostvaren suficit u vanjskotrgovinskoj bilanci. Smanjena je i nezaposlenost za 12 posto, međutim, stopa nezaposlenosti još je prevelika (23,7 posto). Zbog suženih ovlasti i limitiranih izvornih prihoda te stalnog smanjenja iznosa decentraliziranih sredstava, Osječko-baranjska županija nastoji najracionalnije iskoristiti svaku proračunsku kunu. Županija nema kreditnog zaduženja, sve obveze redovito ispunjava, a financijsku stabilnost zadržava iako nije odustala ni od jednog planiranog razvojnog projekta, pa čak ni od onih za koje su više nego očiti pokušaji blokiranja s nacionalne razine.

Legalizacija za kunu U Strategiji razvoja Osječko-baranjske županije jasno je poduprto opredjeljenje za stvaranje preduvjeta kako bi potencijalni ulagači imali čvrsta jamstva za veće potpore iz fondova Europske unije te da se do sada odobrena 493 projekta ukupno vrijedna 338 milijuna eura nastave novima i još vrednijima.

Radi zaštite interesa poljoprivrede i prehrambene industrije, prioritetnih za razvoj Županije, nastoji se utjecati i na donošenje odgovarajućih propisa koji bi omogućili legalizaciju poljoprivrednih i gospodarskih objekata za jednu kunu, pravednu dodjelu državnoga poljoprivrednog zemljišta obiteljskim gospodarstvima, sprječavanje enormnog uvoza nekvalitetne hrane i poljoprivrednih proizvoda te omogućili maksimalno iskorištavanje potpora i novca iz fondova Europske unije

Na baranjskim poljima
Belje se već počelo
koristiti i dronovima
Foto: Pixsell

manjim, a brojnim obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima (na području županije djeluje oko 14.000 OPG-a, a od toga oko 8000 korisnici su izravnih plaćanja u poljoprivredi).

Ključni sustavi navodnjavanja Opsežne zahvate i rezultate Županija je odradila na planu katastarsko-geodetskih izmjera, projekta analize tla, poticaja za stočarstvo, a osobita je pozornost usmjerena na milijunski vrijedne projekte navodnjavanja. Radovi na 12 sustava navodnjavanja trebali bi povećati proizvodnju i na kraju otvoriti tisuće radnih mjesta. Uskoro se očekuje i početak gradnje ULO hladnjače u sklopu velikog projekta Regionalnog distribucijskog centra za voće i povrće, vrijednog više od 50 milijuna kuna, a za što je Županija velikim dijelom osigurala vlastita sredstva.

Ako formalna potpora napokon dobije i stvarne okvire, ovo područje iz temelja bi mogla promijeniti gradnja Višenamjenskog hidrotehničkog sustava za uređenje voda i zemljišta (VHS) Osijek, 2,5 milijardi kuna vrijednog zahvata koji bi imao pozitivne učinke na gospodarski razvoj i kvalitetu života stanovnika u ovoj regiji (opskrba energijom 237 GWh električne energije godišnje, poboljšanje sustava obrane od poplava, navodnjavanje, ribnjačarstvo, promet-plovidba, opskrba vodom stanovništva, turizam, povećanje vrijednosti postojećih nekretnina i zemljišta, rast zaposlenosti, osiguranje mjera za slučaj nadolaska ekstremnih poplavnih valova i pojave ekstremno dugih sušnih raz-

338

milijuna eura vrijedna su 493 projekta koja su dosad u Županiji financirana iz fondova Europske unije

2,5

milijardi kuna stajat će gradnja sustava za navodnjavanje, koji će iz temelja promijeniti to područje i gospodarstvo

doblja te pozitivan utjecaj na očuvanje prirode). Takvim investicijama umjesto sadašnjeg statusa sirovinске baze za proizvode koji se prerađuju negdje dalje i tako razvijaju te krajeve, Županija bi postala najveći proizvođač voća, povrća, mlijeka, mesa i jaja, očuvala radna mjesta i zadržala ljude u svojim domovima umjesto masovnog iseljavanja u inozemstvo.

Osječko-baranjska županija stoga trenutačno provodi gotovo 40 različitih projekata poticanja poduzetništva, pri čemu nastoji biti partner svakom poduzetniku, jer je jasno da samo partnerski odnos poduzetnika, lokalne zajednice i svih institucija može biti jamac opstanka i daljnjeg napretka poduzetništva i gospodarstva, kao i socijalnog boljitka lokalne i šire društvene zajednice. Važni su rezultati ostvareni i na području energetske učinkovitosti, u projektima rekonstrukcije vanjskih ovojnica zgrada i sustava grijanja u zgradama javnog sektora. Za obnovu osnovnih škola, zdravstvenih i socijalnih ustanova Osječko-baranjska županija je u suradnji s Fondom za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost realizirala projekte vrijedne više od 51,5 milijun kuna, od čega je udio Fonda 33,3 milijuna (65%), a udio Županije 16,5 milijuna (32%) (preostalih 3% odnosi se na sredstva koja korisnici ulažu samostalno), što Osječko-baranjsku svrstava među tri vodeće županije u Hrvatskoj po uključenosti u projekte energetske učinkovitosti.

Ulaganja u ruralni turizam Posljednjih godina osobito su intenzivirana ulaganja u razvoj ruralnog turizma, pa Osječko-baranjska županija postaje pravo kontinentalno turističko odredište. Uz 12 vinskih cesta, kušaonice, vinograde, vina i promotivne manifestacije razvija se vinski turizam. Lovni i ribolovni turizam već je etabliran, vjerski turizam ima i tradiciju, kulturni i kongresni turizam u znatnom su porastu, a cikloturizam postaje sve popularniji. Nagrade koje dobivaju vinari, obiteljska gospodarstva, hotelijeri i ugostitelji te drugi proizvođači i pružatelji usluga potvrđuju da projekti poput Wine Toura, Etnosela Karanac, hotela Waldinger i sličnih nisu slučajnost, nego poznati primjeri sustavnog i teškog puta do poslovnog uspjeha.

Osim toga, županijska uprava nastoji provoditi politiku uravnotežena razvoja cjelokupnog područja županije. U posljednje dvije godine iz proračuna je izdvojeno 13 milijuna kuna za kapitalne pomoći općinama i gradovima, za vodoopskrbu, odvodnju, uređenje prometnih površina, gospodarske i poduzetničke zone, protupožarnu zaštitu, gradnju društvenih domova, kuća oproštaja, športske terene i objekte.

Osječko-baranjska županija kao osnivač skrbi se za 52 osnovne škole, a o prostornom standardu dovoljno govori podatak da samo dvije nemaju svoju športsku dvoranu (u realizaciji), baš kao i niz manjih investicijskih zahvata po školama, dogradnji učionica, knjižnica i sličnih projekata. U pripremi je i početak gradnje Centra za autizam u Osijeku te se izrađuje dokumentacija za tri srednje škole. Slični projekti provode se i u zdravstvu; dom zdravlja u Donjoj Motičini, objekt fizikalne medicine i rehabilitacije sa specijalističkim ambulantom u Belome Manastiru... ■

PROMO

Prof. dr. sc. Vladimir Šišljagić,

župan Osječko-baranjske županije:

Kvalitetu života unaprjeđuju i nova biciklistička staza i proizvodni pogon

Pripremamo 12 sustava navodnjavanja kojima možemo povući milijune eura, zaposliti građevinsku i drugu operativu te znatno povećati poljoprivrednu proizvodnju i zapošljavanje

razgovarao **FILIP HORVAT**

lider@lider.media

Osječko-baranjska županija iznad je prosjeka ostalih slavonskih županija prema mnogim statističkim pokazateljima. Ondje su najveći investicijski projekti, poljoprivredni i industrijski kompleksi, bilježi se najviše projekata Europske unije, najbrži rast kontinentalnog turizma, projekti energetske učinkovitosti, IT projekti... Međutim, ni takvi podaci nikoga ne zadovoljavaju, čak i ne teže, osobito kad se podsjeti da na smanjenje vrlo visoke stope nezaposlenosti možda najviše utječe – iseljavanje, proces koji eskalira u cijeloj Slavoniji i Baranji. Posao u inozemstvu traže osobe u najproduktivnijoj dobi, a za razliku od nekadašnjih migracija sad odlaze cijele obitelji. Broj ponuđenih nekretnina povećava se, no trgovine nema iako su cijene mnogo manje od ulaganja u gradnju kuća i gospodarskih objekata. O sadašnjem stanju i perspektivama Slavonije i Baranje razgovarali smo s prof. dr. Vladimirom Šišljagićem, županom Osječko-baranjske županije.

• Funkciju župana obavljate već u drugome mandatu, od 2009. Kako ocjenjujete dosadašnji rad i sadašnje stanje?

– Zadovoljan sam radom županijske uprave. Većina naših zaposlenika radi uistinu savjesno i kvalitetno. Zadovoljan sam razinom političkog dijaloga i rasprava vijećnika u Županijskoj skup-

štini, a i suradnjom s čelnicima općina i gradova na zajedničkim projektima. Unatoč visokocentraliziranome državnom sustavu i stalnim eksperimentima u poreznom sustavu financijska stabilnost Županije nije upitna, kreditno nismo opterećeni, sve županijske ustanove i institucije uredno posluju. Međutim, ukupno stanje u Županiji, osobito gospodarsko, daleko je od priželjkivanoga. Istina, na županijskoj razini činimo sve za što smo mjerodavni, iniciramo, vodimo i financiramo projekte, dajemo potpore, no bez sustavne nacionalne politike ravnopravnog razvoja Hrvatske ratom opustošena područja gotovo je nemoguće podignuti iz pepela i postaviti na razinu gospodarstva u kojem nije bilo takvih stradanja. Ipak, ne želimo ni kukati ni optuživati druge, nego činimo što je u našoj moći. Recimo, poljoprivreda je naša strateška djelatnost i zato u njoj provodimo mnogo projekata. Pripremamo 12 sustava navodnjavanja kojima možemo povući milijune eura, zaposliti svoju građevinsku i drugu operativu te na kraju dobiti kapacitete koji će znatno povećati poljoprivrednu proizvodnju i zaposliti ljude. U uporabi sredstava Europske unije prednjačimo u Hrvatskoj, do sada je Europska unija našoj županiji odobrila 493 projekta ukupno vrijedna 338 milijuna eura, kao i u provedbi projekata energetske učinkovitosti. Ruralni turizam uzdignuli smo na visoku razinu, osobito u Baranji. Mnogim sustavnim mjerama potičemo razvoj poduzetništva. U primarnoj zdravstvenoj zaštiti i osobito hitnoj medicini ostvarujemo najviše standarde. Ponosimo se stupnjem

gradnje i opremanja škola, potporom kulturi i sportu. Unatoč čestim zakonskim promjenama i ograničenjima maksimalne potpore dajemo udrugama, od vatrogasaca i kulturno-umjetničkih društava do drugih udruga građana.

• Često upozoravate na posljedice visokocentralizirane politike državne vlasti. Možete li navesti konkretne primjere i posljedice takve politike na stanje u Osječko-baranjskoj županiji?

– Centralizirana politika utječe na ravnopravan razvoj svih krajeva Hrvatske, što za nas na istoku Hrvatske znači samo daljnje osiromašivanje. Hrvatska nema sustavno osmišljenu strategiju poljoprivrede i proizvodnje hrane u funkciji zaštite domaćih proizvoda, a gospodarstvo, poduzetnici i obrtnici opterećeni su raznim naknadama i visokim porezima koji guše i demoraliziraju proizvodnju. Osim toga, podjela na dvije statističke regije prouzročila je apsurd prema kojemu su Slavonija i Baranja razvijenije regije od jadranske Hrvatske!? U isto se vrijeme aktualnom poreznom politikom puni samo državna blagajna, a općinama, gradovima i županijama ostaje samo simboličnih pet posto javnih financija, odnosno država sustavno smanjuje izvorne prihode lokalne i regionalne samouprave. U takvoj situaciji minoran je utjecaj lokalne samouprave na gospodarstvo i razvoj pa se može samo promatrati gubitak proizvodnje, gašenje radnih mjesta, nezaposlenost, osiromašivanje i odlazak brojnih obitelji, poglavito mladih, iz Hrvatske. Sva naša upozor-

*U uporabi sredstava
Europske unije
prednjačimo u
Hrvatskoj. Do sada
je Europska unija
našoj županiji
odobrila
493 projekta
ukupno vrijedna
338 milijuna eura*

renja i prijedlozi u proteklom razdoblju u pravilu su bili uzaludni. Zauzimali smo se za regionalizaciju, promjenu porezne politike, financijsku decentralizaciju, znatno veću samostalnost lokalne samouprave, legalizaciju objekata u poljoprivredi i gospodarstvu za simboličnu jednu kunu, upozoravali na nepravednu dodjelu državnoga poljoprivrednog zemljišta, nekontrolirani ekstremni uvoz hrane i neregulirano tržište poljoprivrednih proizvoda... Nadamo se da će nova vlada imati više razumijevanja i napokon poduprijeti razvojne projekte. Naprimjer, za gradnju ULO hladnjače u Regionalnoj veletržnici u Osijeku sve je bilo pripremljeno, zatvorili smo financijsku konstrukciju, a onda je tadašnji ministar uskratilo već osiguranih pet milijuna kuna iz državne blagajne. Prvi smo u Hrvatskoj pripremili dokumentaciju za gradnju regionalnog odlagališta otpada, no ministri i Vlada stalno odgađaju odluke, a te odgode i šutnja administracije skupo će nas stajati jer ćemo Europskoj uniji morati plaćati kazne zato što do 2018. nismo sagradili regionalno odlagalište. Tko će to platiti? Županije na koje se želi prenijeti odgovornost ili država koja je bez opravdanih razloga blokirala županijski projekt? Oslanjamo se i na europske fondove. Za naše područje važni su svaki projekt i odobreni euro jer kvalitetu života unaprjeđuju i nova biciklistička staza, i potpora asistentima u nastavi, i potpora pčelarima, gradnja vinske ceste, poljoprivrednih objekata, kupnja strojeva, gradnja infrastrukture, domova zdravlja, tu-

ristički projekti, a osobito projekti u gospodarstvu vrijedni milijune eura koji donose za pošljavanje, nova radna mjesta.

• Možete li izdvojiti nekoliko većih i važnijih aktualnih razvojnih projekata na županijskom području?

– Među prioritetima je regionalni distribucijski centar za voće i povrće vrijedan više od 50 milijuna kuna, namjeravamo ga sagraditi novcem europskih fondova i iz vlastitih izvora. Njegovom gradnjom ostvarili bismo kapitalni pomak za sve proizvođače poljoprivrednih proizvoda u Slavoniji i Baranji. Želimo napokon pokrenuti i projekt ULO hladnjače u Osijeku i nastavljamo izrađivati projektnu dokumentaciju za gradnju 12 sustava navodnjavanja na županijskom području vrijednih mnogo milijuna eura. Upravo takvim projektima nastojimo mijenjati sadašnje stanje u kojemu se ne isplati ništa proizvoditi jer nositelji procesa nisu stvorili potrebne uvjete da tržište funkcionira. Naime, lošim mjerama hrvatske vlade prehrambena industrija uništava se već dvadeset godina, i to osobito u Slavoniji u kojoj je temelj gospodarskog rasta. Nestali su preradbeni kapaciteti u proizvodnji stočne hrane i preradi mlijeka i mesa, a u proizvodnji voća i povrća ti kapaciteti nisu bili ni sagrađeni. Nestali su stari mlinovi, klaonice, preradbeni kapaciteti, novi nisu sagrađeni. Izgubljen je najvažniji dio u poljoprivrednoj proizvodnji, a to je trgovanje poljoprivrednim proizvodima. Zato je zaštita domaćih poljoprivrednika nacionalni interes i zadaća ne samo nekoliko ministarstava nego cijele hrvatske vlade.

Želimo aktivno sudjelovati u tim promjenama, zbog čega provodimo više od četrdeset različitih projekata poticanja poduzetništva. Skorašnjim završetkom turističkoga masterplana turizma Osječko-baranjske županije dobit ćemo razvojni dokument kojim možemo još snažnije usmjeravati razvoj ruralnog turizma. Do sada su razmisljene sve poljoprivredne površine i pripremaju se projekti razminiranja preostalih minski sumnjivih šumskih površina. Projekt 'Natura vita' vrijedan je 40 milijuna eura, a Projekt 'De-Mine 2' 3,5 milijuna eura. Naravno, nastavljaju se projekti gradnje i opremanja škola, gradnja Centra za autizam u Osijeku, investicije u zdravstvo...

• Posljednjih godina Osječko-baranjska županija postaje privlačno kontinentalno turističko odredište.

– Županija nastoji ujediniti sve resurse, kulturnu i tradicijsku baštinu, krajobraz i poljoprivredne proizvode, stvoriti snažno turističko odredište, brend Slavonije i Baranje. Stvaramo uvjete za proizvodnju, predstavljanje i prodaju vlastitih poljoprivrednih proizvoda na kućnom pragu i ujedno promičemo vinski, vjerski, ribolovni, lovni, kulturni, kongresni turizam i cikloturizam te druge selektivne oblike turizma za koje imamo potrebne uvjete. Takva naša nastojanja prepoznata su i vrednovana. Etnoselo Karanac najbolje je kontinentalno odredište, projekt 'Wine Tour' s 12 vinskih cesta afirmirao se i izvan hrvatskih granica, intenziviraju se dolasci kruzera, zapaženi su rezultati mnogih obiteljskih gospodarstava. ■

PROMO

Osijek ulaže gotovo sto milijuna eura u javni prijevoz, što uključuje i proširenje tramvajske mreže i nabavu 30 novih niskopodnih tramvaja i autobusa

OSIJEK

GRAD KOJI OTVARA MOGUĆNOSTI ZA ULAGANJA I ZAPOŠLJAVANJE

Gradnjom ekoindustrijske zone Nemetin, prve zelene industrijske zone u Hrvatskoj, Grad Osijek stvara odlične uvjete za gospodarska ulaganja i zapošljavanje. U blizini Osijeka, Mađarske i Srbije, na području od posebne državne skrbi, zona Nemetin namijenjena je malim, srednjim i velikim poduzetnicima koji se bave prerađivačkom industrijom. Poduzetnicima su osigurane veće parcele za industrijske pogone, blizina pročišćivača vode i odlična prometna povezanost s cestovnim koridorima, željeznicom, zračnom i riječnom lukom. Prednost Nemetina jest i Znanstveni centar za obnovljive izvore energije koji radi na projektu bioplinskoga pogona za električnu i toplinsku energiju. Energija će se distribuirati poduzetnicima u zoni za grijanje i hlađenje industrijskih pogona. Zemljište je darovala Hrvatska, a 99 posto financijskih sredstava za opremanje zone osigurano je iz fondova Europske unije. Površina zone jest 101 hektar, a parcele su od 2500 do 50.000 četvornih metara.

Prva ulaganja u Nemetin Potkraj rujna, nakon završetka gradnje, počela su ulaganja. Primjerice, tvrtka Inspecto počela provoditi projekt 'Inspecto Lab – centar za laboratorijska ispitivanja u području agroekologije, hrane i predmeta opće

Ključni je razvojni projekt gradnja ekoindustrijske zone Nemetin, prve zelene industrijske zone u Hrvatskoj. Poduzetnicima su na stotinjak hektara osigurane parcele od 2,5 do 50 tisuća četvornih metara za industrijske pogone

uporabe'. Riječ je o projektu vrijednom više od 33 milijuna kuna i potpomognutom sredstvima Europske unije kojim će se graditi novi centar za laboratorijska ispitivanja, nabavljati nova tehnologija, usavršavati zaposlenici te promicati vidljivost tvrtke i usluga. Zemljište su kupile i tvrtke Lagermax te Messer Croatia Plin koje su počele graditi objekte čiji se dovršetak očekuje u travnju 2017.

Moguće besplatno zemljište Potencijalnim investitorima omogućuje se i osnivanje prava građenja ili prodaja građevinskog zemljišta u Ekoindustrijskoj zoni Nemetin. Zemljište je opremljeno svom infrastrukturom: prometnim površinama s pripadajućom oborinskom odvodnjom, javnom rasvjetom, DTK-om, toplovodnom i plinovodnom mrežom, vodoopskrbom, kanalizacijom i električnom energijom. Uz upotrebu Programa poticaja i omogućene su i olakšice ekoindustrijske zone Nemetin. Program poticaja i olakšica omogućuje osnivanje prava građenja uz godišnju naknadu od jedne kune po četvornome metru do isteka roka od 36 mjeseci od sklapanja ugovora o pravu građenja, odnosno uz godišnju naknadu od 20 kuna po četvornome metru nakon isteka roka od 36 mjeseci od sklapanja ugovora o pravu građenja. Nakon što iskoristi pravo građenja, investitor ostva-

I Osijek u mehanizmu ITU-a

Grad Osijek središte je urbane aglomeracije Osijek, s 19 jedinica lokalne samouprave, uza zagrebačku, najveće aglomeracije u Hrvatskoj. To je također aglomeracija s najnižim stupnjem razvijenosti koja znatno zaostaje za nacionalnim prosjekom. Urbana će aglomeracija Osijek u sklopu mehanizma Integriranih teritorijalnih ulaganja (ITU) pridonijeti stvaranju povoljnije okoline za poduzetnike, obnoviti će kulturnu baštinu i staviti u funkciju gospodarstvo te zapuštena područja s pomoću 'brownfield'-investicija. Poboľjšat će se javni prijevoz, osmisliti mjere za unaprjeđenje obrazovanja za odrasle i osuvremeniti ponuda strukovnog obrazovanja. Mehanizam ITU-a u Hrvatskoj se primjenjuje za razvoj urbanih područja, njime je za sedam hrvatskih gradova osigurano više od 345 milijuna eura.

Nemetin je prva zelena industrijska zona u Hrvatskoj. Potkraj rujna, nakon završetka gradnje, počela su ulaganja

ruje pravo na umanjenje cijene građevinskog zemljišta, i to prema vremenu gradnje gospodarskog objekta. Cijene građevinskog zemljišta umanjene su 100 posto ako je gospodarski objekt sagrađen prije isteka roka od 24 mjeseci od sklapanja ugovora o pravu građenja. Cijene su umanjene za 75 posto ako je gospodarski objekt sagrađen prije isteka roka od 36 mjeseca od sklapanja ugovora o pravu građenja ili pak za 50 posto ako je gospodarski objekt sagrađen prije isteka roka od 48 mjeseci od sklapanja ugovora o pravu građenja.

Ta mjera, kao i druge predviđene Programom poticaja i olakšica, omogućuje potencijalnim investitorima dobivanje građevinskog zemljišta u ekoindustrijskoj zoni Nemetin potpuno besplatno, ovisno o brzini gradnje poslovnih objekata.

Osijek je počeo i projekt poboljšanja javnog prijevoza u gradu kako bi povećao broj putnika. U sklopu tog projekta vrijednoga gotovo 100 milijuna eura predviđeni su obnova i rekonstrukcija 10 kilometara tramvajske mreže, proširenje četiriju kilometara tramvajske mreže, nabava 30 novih niskopodnih tramvaja i isto toliko autobusa, gradnja nove remize za garažiranje i održavanje vozila, stanica za tehnički pregled te parkirališta za sva vozila.

Iz fondova EU Kako bi budući prometni sustav zadovoljio i najviše sigurnosne standarde, predviđene su i oprema za pametno upravljanje prometnim sustavom i nadogradnja postojećega sustava naplate karata, što će putnicima pojednostavniti upotrebu. Jedan od prioritetnih projekata jest uvođenje električnih autobusa na najprometniju gradsku autobusnu liniju, što bi smanjilo ispuštanje stakleničkih plinova.

Uspostavit će se i sustav dijeljenih bicikla i električnih vozila kao dijela integriranoga gradskog prijevoza, što će se naplaćivati uvođenjem jedinstvene vozne karte. Osijeku je, inače, ulaskom Hrvatske u Europsku uniju bio odobren prvi infrastrukturni projekt u dr-

Okuna može stajati zemljište u zoni Nemetin ako je gospodarski objekt sagrađen u manje od dvije godine

72 milijuna eura vrijedan je 'Projekt Osijek' za gradnju uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, koji je pri kraju

žavi sufinanciran novcem iz Unijinih strukturnih fondova, vrijedan 72 milijuna eura, i to za gradnju uređaja za pročišćavanje otpadnih voda. 'Projekt Osijek' pri je kraju provedbe i njegovim će završetkom 125 tisuća stanovnika Osijeka i bliže okolice imati kvalitetniju i sigurniju pitku vodu.

Provodi se također projekt Regionalni vodoopskrbni sustav Osijek, građevina za biološku obradu otpada (kompostana), već navedeni bioplinski pogon u sklopu Znanstvenog centra za obnovljive izvore energije u ekoindustrijskoj zoni Nemetin te projekt nove hale – hardverskoga laboratorija Poduzetničkog inkubatora BIOS.

HEP-ovi megaprojekti Unaprjeđuju se i hostel Stara pekara te komunalna infrastruktura u povijesnoj gradskoj jezgri Tvrđi, a HŽ-ova infrastruktura postat će kreativni inkubator. Tu su zatim zelena tržnica, osječki ZOO centar za posjetitelje te drugi projekti kojima će se podignuti kvaliteta života građana. Veliki su i projekti tvrtki na području grada Osijeka koje su u većinskom vlasništvu države. Tako je, primjerice, Lučka uprava Osijek pripremila četiri projekta vrijedna 91,8 milijuna eura koji počinju gradnjom terminala za pretovar rasutih tereta, a Zračna luka Osijek planira proširenje putničke zgrade. Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera i Grad Osijek planiraju pak graditi tehnološki park vrijedan četiri milijuna eura te novi studentski paviljon u sveučilišnom kampusu za 175 milijuna kuna. Za te projekte također se većina novca planira povući iz programa Europske unije. Valja istaknuti i HEP-ove megaprojekte koje će ta državna tvrtka financirati iz svoga proračuna i koji će uvelike utjecati na gospodarski razvoj Osijeka. Riječ je o bioelektrani vrijednoj 16,25 milijuna eura i najvećem projektu u ovom dijelu Hrvatske – zamjeni i proširenju postojećeg energetskeg pogona TE-TO-a Osijek, projektu vrijednom otprilike 450 milijuna eura. ■

Ivan Vrkić,
gradonačelnik Osijeka:

**Osijek će postati perspektivan
grad u koji će se doseljavati
mlade obitelji i stručnjaci**

Provedbom programa i projekata EU, posebice Strategije razvoja urbane aglomeracije Osijek i mehanizama Integriranih teritorijalnih ulaganja, Osijek, Čepin i Antunovac očite će sinergijske učinke povezivanja u jedinstvenu gradsku cjelinu okruniti odlukom o ujedinjenju. To bi se moglo dogoditi do 2030.

razgovarala **KATA PRANIĆ**

kata.pranic@lider.media

Revitalizacija grada na Dravi, glav-noga slavonskog središta, provodi se u sklopu brojnih projekata koji ujedinjuju sve razine života, od gospodarstva, preko IT tehnologije do kulturne baštine i sporta, kako bi Osijek postao mjesto u koje će obrazovani ljudi dolaziti, a ne iz njega odlaziti kao danas. Gradonačelnik Vrkić ističe Nemetin kao prvu zelenu gospodarsku zonu u Hrvatskoj, Sveučilište Josip Juraj Strossmayer na kojem će se nastava izvoditi na engleskom i njemačkom jeziku, najavljuje povezivanje Osijeka s prigradskim naseljima Čepinom i Antunovcem tramvajem, gradnju dječjih vrtića, vraćanje starog sjaja baroku, secesiji, historicizmu, neoklasicizmu... Tvrđa će biti obnovljena i pretvorena u regionalni centar kulturnog turizma, rekonstruirat će se če-pinski dvorac Adamović, Osijek će postati pametni grad... I sve će se to realizirati do 2030., čime će taj grad privući ne samo turiste nego i ulagače te mlade stručnjake i njihove obitelji i tako se oduprijeti depopulaciji.

• Što poduzimate kao gradonačelnik u privlačenju investicija u Osijek?

– Aktivnosti koje poduzimam kao gradonačelnik u smislu privlačenja investicija koncentrirane su na ekoindustrijsku zonu Nemetin, koju smo potpuno opremili infrastrukturom zahvaljujući sredstvima Europske unije. S obzirom na položaj Osijeka i zone Nemetin uz Zračnu luku Osijek, prometnice i rijeku Dravu, tvrtke iz sektora proizvodnje hrane, distribucije i logistike pokazuju iznimno zanimanje za ulaganja, kao i tvrtke iz područja energetike, posebice obnovljivih izvora energije, jer je zona Nemetin prva zelena gospodarska zona u Hrvatskoj.

• Kakav je gospodarski potencijal Osijeka?

– Uloga grada ne može se gledati izvan primarnog karaktera regije. Riječ je o poljoprivrednom kraju u kojem Osijek kao regionalno središte sa Sveučilištem i jakom bazom prehrambeno-prerađivačke industrije ima snažan potencijal razvoja. Dokaz tomu je da se najveća regionalna ulaganja u privatnom sektoru događaju upravo u poljoprivredi, odnosno prehrambeno-prerađivačkom sektoru. Strateški je proizvodnja hrane najvažniji sektor koji će znatnije pozicionirati grad i regiju. Grad i regija suočavaju se s nizom posljedica uništavanja, od ratnog preko socio-ekonomskog, koje uključuje i privatizaciju i migracije stanov-

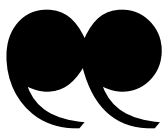
nika, do u posljednje vrijeme sve snažnijeg iseljavanja mladih. Unatoč tomu, u gradu i regiji i dalje se razvijaju snažne tvrtke, od onih koje su opstale u tradicionalnim industrijskim sektorima uz dodatna ulaganja (Saponia, Kandid, Meggle i dr.), malih tvrtki koje su fleksibilne i propulzivne, osobito one u IT sektoru, do velikih regionalnih igrača Agrokora i Žita koji planiraju daljnje investicije u regiji.

• Kako će grad funkcionirati i izgledati 2030.?

– Provedba programa i projekata EU, posebice Strategije razvoja urbane aglomeracije Osijek i mehanizama Integriranih teritorijalnih ulaganja, rezultirat će time da Osijek, Čepin i Antunovac očite sinergijske učinke povezivanja u jedinstvenu gradsku cjelinu okrunite odlukom o ujedinjenju koju će donijeti predstavnička tijela u nekom, recimo to tako, srednjoročnom razdoblju. Između onoga što bismo 'mogli' i 'trebali' obično je nepremostiv jaz, ali uzmemo li u obzir razuman rok, primjerice 2030., mislim da bi Osijek mogao postići ono što je zacrtano.

• Što se događa u realizaciji nove perspektive urbaniteta i obnovi kulturne baštine?

– Osijek će se u ujedinjenjem i ulaganjem u razvoj učinkovitih ljudskih potencijala uspješno othrvati depopulaciji i spriječiti da ga nacionalni konkurenti poput Zadra ili Velike Gorice preteknu brojnošću stanovnika. Na rasteru grada vratit će se stari sjaj baroku, secesiji, historicizmu, neoklasicizmu – revitalizirati osječka Tvrđa u regionalni centar kulturnog turizma te rekonstruirati če-pinski dvorac Adamović. Metropolizacija Osijeka rezultirat će izgradnjom niskopodne tramvajske pruge do Čepina i Antunovca. Policentrični ra-

Osijek će postati pametan grad, a u europskim okvirima bit će prepoznatljivo IT središte u koje će se doseljavati najbolji stručnjaci

zvoj grada neće se temeljiti samo na razrađenom sustavu olakšica i pogodnosti za ulagače u gospodarsko-poslovne zone nekadašnjih općina, već ponajprije na sustavnom razvoju učinkovitih ljudskih potencijala. Dnevne migracije učenika, studenata i radno sposobnog stanovništva pokazat će ekonomsku opravdanost če-pinske tramvajske pruge, a ona do Antunovca nevelikim će se iznosom subvencionirati iz gradskog proračuna. Ujedinit će se prirodnim odljevom smanjena birokracija lokalne samouprave te otvoriti dva dječja vrtića u Čepinu i jedan u Antunovcu.

• Je li i turizam strateška industrija Osijeka?

– Zračna luka Osijek, Koridor 5C, ulaganja u privatne hotele i smještajne kapacitete – povećat će prihode od turizma cijele godine, a Advent u Tvrđi bit će ozbiljna konkurencija onome u Zagrebu. Također, Škola nogometa, Pannonian Challenge, gimnastika i vrhunski sport postaju važni aduti prepoznatljivosti grada na Dravi.

• Koliko je za Osijek važno Sveučilište Josip Juraj Strossmayer?

– Grad će u spomenutom srednjoročnom razdoblju postati mjesto u koje se doseljavaju mlade obitelji i stručnjaci koji imaju visoke zahtjeve kad je riječ o sigurnosti, kvaliteti obrazovanja, raznolikim društvenim sadržajima i kulturnim zbivanjima. U tom pogledu veliku ulogu imaju Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera, posebice Umjetnička akademija i Odjel za kulturologiju te ulaganja iz fondova EU u obnovu kulturne baštine zajedno s proračunskim izdvajanjima za kulturu. Sveučilište će dospjeti među 500 najvidljivijih svjetskih sveučilišta, studijski programi na engleskom i njemačkom jeziku privlačit će sve više stranih studenata da ostanu u Osijeku i zasnuju obitelji. Sveučilište dosljedno čuva svoju autonomiju, ali umnogome osluškuje potrebe tržišta te prilagođava svoje programe, posebice zahtjevima IT sektora. Osijek će u europskim okvirima nesumnjivo biti prepoznatljivo IT središte u koje se doseljavaju najbolji stručnjaci kojima su sigurnost, udobnost, kvaliteta obrazovanja i društvenih sadržaja temeljni kriteriji u izboru mjesta stanovanja.

• Hoće li Osijek doista postati pametni grad?

– Grad Osijek na temelju koncepta pametnoga grada planiranjem niza mjera, projekata i poslovnih modela nastoji dosegnuti takvu budućnost, a uskoro će se i vidjeti rezultati mojih odluka kao gradonačelnika. Svakako nastojim raditi najbolje što mogu kao prvi građanin ovoga grada, a za bolji život svojih sugrađana. ■